

ΕΝΤΥΠΟ
ΚΑΤΕΥ-
ΛΗΜΜΕΝΟ
105816
Κ.Δ.Α.

ΕΛΛΑΣ

ΕΠΕΡΙΦΕΙΣ
Κ.Δ.Α.
ΠΕΡΙΟΧΗ

PORT
PAVE
HELLAS

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ
ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 2 Γ ΚΤΙΡΙΟ - 115 27 ΑΘΗΝΑ

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

Τόμος 38 - Τεύχος 3 - Ιούλιος - Σεπτέμβριος 1999

NOSILEFTIKI

QUARTERLY PUBLICATION OF THE
HELLENIC NATIONAL GRADUATE NURSES ASSOCIATION

Vol 38 - No 3 - July - September 1999

ISSN 1105-6843

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Από τη Σύσταση **203**
A. Παπαδαντωνάκη
2. Αποφάσεις του ΕΣΔΝΕ
Σε καίρια Κοινωνικά Θέματα **206**
3. Οι έννοιες της Αυτονομίας, Ατομικότητας
και Πληροφορημένης Συναίνεσης
στη Νοσηλευτική **209**
*X. Λεμονίδου, A. Μερκούρης, M. Κάπελλα,
A. Παναγιώτου, M. Arndt, Th. Dassen, M. Gasull,
A. Scott, M. Valimaki, H. Leino-Kilpi*
4. Εκτίμηση Ποιότητας Ψυχιατρικής
Νοσηλευτικής Φροντίδας Βασισμένη
σε Ειδικά Πρότυπα και Κριτήρια **216**
M. Πριάμη
5. Οι Επιπτώσεις της Μητρικής Αποστέρησης
στην Ψυχοπαθολογία του Παιδιού -
Ο Ιδρυματισμός **224**
A. Παπαδημητρίου
6. Το Παιδί με Καρκίνο και το Σχολείο -
Ο ρόλος του Νοσηλευτή **233**
E. Κούκια
7. Διαταραχή της Ιδεατής Εικόνας του Σώματος **238**
E. Κυρίτσι
8. Διατροφικά Προβλήματα Ασθενών με Καρκίνο-
Νοσηλευτική Αντιμετώπιση **244**
Σ. Μεταξά
9. Αρτηριακή υπέρταση, Συχνότητα, Έγκαιρη
Διάγνωση και Θεραπευτική Αγωγή
Υπερτασικών Ασθενών Αγροτικού Πληθυσμού **254**
*Φ. Μπαμπάτσικου, X. Κουτίς, Π. Μπέλλου,
E. Κυριακίδου, E. Μαστραπά*
10. Γνώσεις, Απόψεις και Συμπεριφορά
των Σπουδαστών Νοσηλευτικής του ΤΕΙ
Λάρισσας για το AIDS **260**
*E. Θεοδοσοπούλου, I. Παπαθανασίου,
E. Κοτρώτσιου, Γ. Τζαβέλας,
Θ. Κουκουλάκη, K. Μακρίδου*
11. Διαχείριση Νοσοκομειακών Απορριμμάτων **277**
*X. Πλατή, M. Πριάμη, K. Καρτσόνα,
X. Καραλής, X. Πλατής*
12. Ελένη Ποταμιανού **286**
Σ. Παπαμικρούλη
13. Ευφροσύνη Παπαδημητρίου **288**
E. Χαλαμπίδου
14. Οδηγίες για τους συγγραφείς **290**

CONTENTS

1. Editorial **203**
A. Papadantonaki
2. Decisions of the HNGNA on the Most
Important Social Matters **206**
3. The Concepts of the Autonomy,
Privacy, and Informed Consent
in Nursing **209**
*C. Lemonidou, A. Merkouris, A. Panagiotou,
M. Arndt, Th. Dassen, M. Gasull,
A. Scott, M. Valimaki, H. Leino-Kilpi*
4. Evaluation on the Quality of Psychiatric
Nursing Care Based on Special
Standards and Criteria **216**
M. Priami
5. The Consequences of Maternal Deprivation
in the Child's Psychopathology -
The Hospitalism **224**
A. Papadimitriou
6. Children with Cancer and School -
The role of the Nurse **233**
E. Koukia
7. Disturbance of the Ideal Image **238**
E. Kyritsi
8. Nutritional Problems of the Patients with
Cancer - Nursing Care **244**
S. Metaxa
9. Frequency, Early Detection and Treatment
of Hypertension Among Rural Population
in Greece **254**
*F. Babatsikou, C. Koutis, P. Bellou,
E. Kyriakidou, E. Mastrapa*
10. Knowledge, Views and Attitudes
on AIDS, of Nursing Students
from TEI Larissa **260**
*E. Theodosopoulou, I. Papathanasiou,
E. Kotrotsiou, G. Tzavelas,
T. Koukoulaki, K. Makridou*
11. Hospital Waste Management **277**
*Ch. Plati, M. Priami, K. Kartsona,
Ch. Karalis, Ch. Platis*
12. Eleni Potamianou **286**
S. Papamikrouli
13. Efrosini Papadimitriou **288**
E. Charalampidou
14. Instructions to Authors **290**

ΓΝΩΣΕΙΣ, ΑΠΟΨΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΤΟΥ Τ.Ε.Ι. ΛΑΡΙΣΑΣ, ΓΙΑ ΤΟ AIDS

*Θεοδοσοπούλου Ελένη, Επίκουρος Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών
Παπαθανασίου Ιωάννα, Νοσηλεύτρια Π.Ε. ΠΓΝ Λάρισας, Επιστημονικός Συνεργάτης Τ.Ε.Ι. Λάρισας
Κοτρώτσιου Ευαγγελία, Καθηγήτρια Εφαρμογών Τ.Ε.Ι. Λάρισας
Τζαβέλας Γεώργιος, Εργαστηριακός Συνεργάτης Τ.Ε.Ι. Πειραιά, Μαθηματικός Msc-PhD.
Κουκουλάκη Θεοδώρα, Σπουδάστρια Τ.Ε.Ι. Λάρισας
Μακρίδου Κατερίνα, Σπουδάστρια Τ.Ε.Ι. Λάρισας*

Ε. ΘΕΟΔΟΣΟΠΟΥΛΟΥ, Ι. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, Ε. ΚΟΤΡΩΤΣΙΟΥ, Γ. ΤΖΑΒΕΛΑΣ, Θ. ΚΟΥΚΟΥΛΑΚΗ, Κ. ΜΑΚΡΙΔΟΥ. *Γνώσεις, απόψεις και συμπεριφορά των σπουδαστών Νοσηλευτικής του Τ.Ε.Ι. Λάρισας για το AIDS. Το AIDS έχει χαρακτηριστεί ως η μάστιγα του αιώνα και είναι μια από τις σημαντικότερες νόσους που θα απασχολήσουν τους επαγγελματίες υγείας τον 21ο αιώνα. Για το λόγο αυτό τόσο οι Νοσηλευτές όσο και οι Γιατροί καθώς και οι υπόλοιποι επιστήμονες υγείας πρέπει να είναι προετοιμασμένοι για να μπορούν να αντιμετωπίσουν τις ανάγκες που προκύπτουν από την σχετικά νέα αυτή νόσο.*

Η παρούσα ερευνητική εργασία έχει ως στόχο να αξιολογήσει:

1) Τις γνώσεις των νέων ερχόμενων Νοσηλευτών στο χώρο της υγείας, που αποφοιτούν από το Τ.Ε.Ι. Λάρισας, για το AIDS. 2) Τη στάση, συμπεριφορά και το επίπεδο προκατάληψής τους απέναντι στα άτομα με AIDS.

Πληθυσμός και μέθοδος: Το δείγμα αποτελούν 200 σπουδαστές του τμήματος Νοσηλευτικής του Τ.Ε.Ι. Λάρισας, όλων των εξαμήνων, ηλικίας 18 έως 29 ετών. Ως εργαλείο μέτρησης χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο κλειστών (δικοτομικών και πολλαπλής επιλογής) ερωτήσεων. Η μελέτη διήρκεσε από τον Οκτώβριο του 1998 μέχρι και τον Ιανουάριο του 1999.

Αποτελέσματα: Οι σπουδαστές, στην πλειοψηφία τους, δηλώνουν ότι έχουν ενημερωθεί για το AIDS (96%), αλλά μόνο το 42,7% δηλώνει ότι μια από τις πηγές ενημέρωσης ήταν και το Τ.Ε.Ι. Ένα 14% των σπουδαστών πιστεύει ότι το AIDS μεταδίδεται και με τα κουνούπια, ενώ το 24% θα αρνούταν να νοσηλεύσει άτομα με AIDS αν είχε τη δυνατότητα. Τέλος μόνο το 49% του δείγματος χρησιμοποιεί πάντοτε προφυλακτικό κατά τη σεξουαλική επαφή.

*Συμπεράσματα: Η μελέτη δείχνει ότι παρά το γεγονός ότι οι αυριανοί επαγγελματίες υγείας δηλώνουν ενήμεροι για τον ιό του AIDS, το επίπεδο γνώσεών τους δεν κρίνεται ικανοποιητικό ενώ ο βαθμός προκατάληψής τους είναι αρκετά υψηλός. **Νοσηλευτική 3: 260-276, 1999.***

***Λέξεις Ευρετηριασμού:** AIDS, Γνώσεις σπουδαστών, Συμπεριφορά σπουδαστών, Τ.Ε.Ι. Λάρισας.*

Εισαγωγή

Το AIDS (Σύνδρομο Επίκτητης Ανοσολογικής Ανεπάρκειας) είναι ένα λοιμώδες, μεταδοτικό νόσημα που οφείλεται στον ιό HIV. Οι τρόποι μετάδοσής του, η ταχύτητα εξάπλωσής του και κυρίως η μη ύπαρξη (προς το παρόν τουλάχιστον) εμβολίου και θεραπείας καθιστούν το AIDS ως ένα από τα πιο θανατηφόρα, σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, που δυστυχώς οδηγεί και σε κοινωνική απομόνωση.^{1,2,3,4}

Επειδή η άγνοια και η προκατάληψη του κόσμου είναι μεγάλη και επειδή το AIDS είναι μια από τις σημαντικότερες νόσους που θα απασχολήσουν τους επαγγελματίες υγείας τον 21ο αιώνα, τόσο οι Νοσηλευτές όσο και οι Γιατροί καθώς και οι άλλοι επιστήμονες υγείας πρέπει να είναι προετοιμασμένοι για να μπορούν να αντιμετωπίσουν τις ανάγκες που προκύπτουν από τη σχετικά νέα αυτή νόσο.

Κρίθηκε σκόπιμο λοιπόν να διεξαχθεί μια ερευνητική μελέτη για να αξιολογηθούν: α) Οι γνώσεις για το AIDS των νέων ερχόμενων Νοσηλευτών στο χώρο της υγείας και β) Η στάση, συμπεριφορά και ο βαθμός προκατάληψής τους απέναντι στα άτομα με AIDS.^{5,6,7,8,9,10}

Πληθυσμός και μέθοδος

Το δείγμα που επιλέχθηκε για την εκπόνηση της ερευνητικής μελέτης αποτελείται από 200 σπουδαστές του τμήματος Νοσηλευτικής του Τ.Ε.Ι. Λάρισας. Η συλλογή των στοιχείων έγινε με διανομή ερωτηματολογίου από τον Οκτώβριο του 1998 μέχρι και τον Ιανουάριο του 1999. Για την επιλογή του δείγματος έγινε προσπάθεια να συμπεριληφθούν σπουδαστές διαφόρων ηλικιών, όλων των εξαμήνων. Η συμμετοχή στην έρευνα ήταν εθελοντική.

Οι μεταβλητές που εξετάστηκαν ήταν:

1. Η ύπαρξη ή όχι ενημέρωσης για το AIDS και οι πηγές αυτής.
2. Οι γνώσεις των σπουδαστών για τα χαρακτηριστικά του ιού, τους τρόπους μετάδοσής του και την ύπαρξη ή όχι θεραπείας.
3. Η συμπεριφορά τους απέναντι σε άτομα με AIDS (ασθενείς, συσπουδαστές) και η στάση

τους όσον αφορά τα μέτρα προφύλαξης (στο χώρο του νοσοκομείου και στην προσωπική σεξουαλική τους ζωή).

Οι παράγοντες που πιθανόν να επηρέασαν τις μεταβλητές τις έρευνας αφορούσαν κυρίως τα δημογραφικά στοιχεία των σπουδαστών (φύλο, ηλικία, εξάμηνο σπουδών).

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε για τη συλλογή των δεδομένων αποτελείται από κλειστές ερωτήσεις (δικοτομικές και πολλαπλής επιλογής) και σχεδιάστηκε έτσι ώστε η συμπλήρωσή του να μην υπερβαίνει τα 10 λεπτά. Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για τη μελέτη και οργάνωση των δεδομένων ήταν αυτή της περιγραφικής στατιστικής επεξεργασίας με τη χρήση πινάκων, γραφημάτων και τον προσδιορισμό αντιπροσωπευτικών τιμών.

Αποτελέσματα

Η μέση τιμή των σπουδαστών του δείγματος είναι 23,5+6,5 χρόνια. Το 86% των σπουδαστών είναι γυναίκες και το 14% άνδρες.

Το 96% των σπουδαστών του δείγματος δηλώνει ότι έχει ενημερωθεί για το AIDS, ενώ το 4% δηλώνει άγνοια (Γράφημα 1). Από το 96% που δήλωσαν ενημερωμένοι μόνο το 15% ανέφερε ως πηγή ενημέρωσης και το Τ.Ε.Ι.-Λάρισας, ενώ ως άλλες πηγές αναφέρθηκαν οι εξής: 31% τα Μ.Μ.Ε., 14% κάποιος γιατρός, 26% ενημερωτικά φυλλάδια, 10% το οικογενειακό περιβάλλον, 3% κάποια διάλεξη για το AIDS και τέλος 1% το σχολείο-φίλους (Γράφημα 2).

Το 100% των σπουδαστών απάντησε ότι το AIDS μεταδίδεται με τη σεξουαλική επαφή, ένα 2% απάντησε ότι μεταδίδεται και με τις κοινόχρηστες W.C., 14% & με τα κουνούπια, 93% & με τις μολυσμένες σύριγγες ναρκωτικών, 18% & με το σάλιο, 1% με τα δάκρυα, ενώ τέλος το 23% πιστεύει πως υπάρχουν και άλλοι τρόποι μετάδοσης π.χ. ο θηλασμός (Γράφημα 3).

91% απάντησε ότι δεν υπάρχει θεραπεία για το AIDS, 3% ότι υπάρχει, ενώ 6% των σπουδαστών δηλώνει άγνοια (Γράφημα 4). 39% των σπουδαστών του δείγματος πιστεύει πως ο ιός HIV είναι ευπαθής στο εξωτερικό περιβάλλον,

29% πως είναι ανθεκτικός ενώ το 32% δηλώνει άγνοια (Γράφημα 5).

Στην κρίσιμη ερώτηση: Αν ως αυριανοί μάχιμοι νοσηλευτές είχατε τη δυνατότητα να αρνηθείτε τη νοσηλεία ατόμων με AIDS, τι θα κάνατε; 24% απάντησε πως θα αρνούσαν τη νοσηλεία, 24% πως θα νοσήλευε άτομα με AIDS ενώ το 52% δε γνωρίζει πως θα συμπεριφέρονταν (Γράφημα 6).

Όσον αφορά τη στάση των σπουδαστών απέναντι στην προφύλαξη, αυτή διαμορφώνεται ως εξής:

- Στο χώρο του νοσοκομείου, το 85% χρησιμοποιεί πάντοτε τα μέτρα προφύλαξης για το AIDS (Γράφημα 7).
- Στην προσωπική ζωή, μόνο το 49% χρησιμοποιεί πάντοτε προφυλακτικό κατά τη σεξουαλική επαφή (Γράφημα 8), ενώ μόνο το 41% θα άλλαζε σίγουρα τον ερωτικό του σύντροφο αν αυτός είχε AIDS (Γράφημα 10).

Ας σημειωθεί ότι μόνο το 5% των σπουδαστών του δείγματος έχει όντως γνωρίσει άτομα με AIDS (Γράφημα 9).

Τέλος στην ερώτηση: "Τι θα προτείνατε αν μαθαίνατε ότι κάποιος από τους συμφοιτητές σας είναι φορέας AIDS;" οι σπουδαστές απάντησαν (Γράφημα 11):

- A) 1% να σταματήσει προσωρινά τις σπουδές
- B) 2% να σταματήσει οριστικά τις σπουδές
- Γ) 57% να συνεχίσει κανονικά τις σπουδές
- Δ) 0% να αποβληθεί από τη σχολή
- E) 37% να συνεχίσει τις σπουδές υπό όρους
- Στ) 3% να ενταχθεί σε ειδικό τμήμα ή να κάνει μαθήματα στο σπίτι

Συμπεράσματα - Συζήτηση

Στην Ελλάδα η επίσημη καταγραφή των κρουσμάτων ξεκίνησε το 1984 αλλά 5 από τα κρούσματα διαγνώστηκαν σε προηγούμενα έτη. Ο συνολικός αριθμός κρουσμάτων που δηλώθηκαν στην Ελλάδα μέχρι τις 31.12.97 ανέρχεται σε 1740 άτομα, 25 παιδιά και 1715 έφηβους και ενήλικες. Στο σύνολο των 1740 κρουσμάτων έχουν δηλωθεί 1024 θάνατοι. Η επίπτωση του AIDS παρουσιάζει μείωση το 1997 σε σχέση

με το 1996, η οποία φθάνει το 21,1%. Τα συμπεράσματα όμως που εξάγονται σχετικά με τα κρούσματα και ειδικότερα αυτά που αφορούν τη μείωση της επίπτωσης κατά το 1997, πρέπει να διατυπώνονται με ιδιαίτερη προσοχή συνεκτιμώντας τα παρακάτω: α) Τα δηλούμενα περιστατικά αφορούν μολύνσεις που συνέβησαν αρκετά χρόνια πριν και

β) Η χρήση αποτελεσματικών αντιρετροϊκών θεραπειών επιβραδύνει την εξέλιξη σε AIDS και συνεπώς μειώνει τα δηλωθέντα κρούσματα.¹¹

Οι λειτουργοί υγείας πρέπει να έχουν γνώση των κυριότερων παραμέτρων που αφορούν το AIDS. Η διεξαχθείσα έρευνα δείχνει ότι οι σπουδαστές Νοσηλευτικής παρόλο που πιστεύουν ότι έχουν γνώσεις για το AIDS Δε δίνουν σωστές απαντήσεις στα θέματα που αφορούν το AIDS. Σε αυτό συμβάλει και το γεγονός ότι απουσιάζει η ενημέρωση και η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση από το σχολείο, την τριτοβάθμια εκπαίδευση και την οικογένεια, στο βαθμό που θα έπρεπε να υπάρχει με αποτέλεσμα να υπάρχει αδυναμία όταν μιλάμε για σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα. Όσο για την ενημέρωση ο Δρ. Βασίλης Κιοσέ παθολόγος λοιμωξιολόγος μέλος εταιρίας συλλογικής υποστήριξης κατά του AIDS θεωρεί το ιατρικό σώμα ως κύριο υπεύθυνο για τη διασπορά, τη συντήρηση και την αναπαραγωγή μύθων και προκαταλήψεων και ενός αδικαιολόγητου φόβου στο κοινωνικό σύνολο.

Όσον αφορά τους τρόπους μετάδοσης ο HIV έχει απομονωθεί από τα σωματικά υγρά μολυσμένων ατόμων περιλαμβανομένων σιέλου και δακρύων. Ωστόσο για τη μετάδοσή του ενοχοποιούνται μόνο το αίμα, το σπέρμα, οι κολπικές εκκρίσεις και το γάλα θηλασμού. Δεν υπάρχει ένδειξη για τη μετάδοση του HIV μέσω της αναπνευστικής ή της γαστρικής οδού ή από τυχαία επαφή με άλλο άτομο στο σπίτι ή αλλού. Ο ιός δεν μεταδίδεται με το σάλιο, τα δάκρυα, τον ιδρώτα, τα ούρα, τα κόπρανα παρά το γεγονός ότι μπορεί να βρεθεί στα υλικά αυτά. Επίσης ο ιός είναι ευπαθής στο εξωτερικό περιβάλλον και δεν μεταδίδεται στη θάλασσα, κολυμβητικές δεξαμενές, τουαλέτες, κοινόχρηστους χώρους, σχολείο, με τη χειραψία, τα τρόφιμα, με την

κοινή χρήση συσκευών φαγητού και ποτηριών ή άλλων αντικειμένων όπως οι τηλεφωνικές συσκευές ή με τα μεταχειρισμένα ρούχα ακόμα και με ένα απλό φιλί. Επιβεβαιώθηκε επίσης ότι η καισαρική τομή και η αποφυγή θηλασμού μειώνει σημαντικά την πιθανότητα λοίμωξης του παιδιού^{12,13,14}. Παρόλο που τα παραπάνω είναι ευρέως αποδεκτά από την επιστημονική κοινότητα ένα 14% του δείγματος δηλώνει ότι το AIDS μεταδίδεται και με τα κουνούπια, ένα 18% με το σάλιο, ενώ μόνο το 39% γνωρίζει ότι ο HIV είναι ευπαθής σε συνθήκες περιβάλλοντος.

Η θεραπευτική αγωγή για το AIDS χωρίζεται σε δύο κατηγορίες

A) για τις μολύνσεις και τους καρκίνους που εμφανίζονται και

B) για την ενίσχυση του ανοσοποιητικού συστήματος που καταστρέφεται από τον ιό^{11,15}.

Πολλές από τις μολύνσεις ανταποκρίνονται θετικά σε διάφορα αντιβιοτικά και άλλα ειδικά φάρμακα^{16,17}. Ύστερα από πολυετείς έρευνες αποδείχθηκε ότι η άμεση χορήγηση αντιρετροϊκών φαρμάκων στην πρωτολοίμωξη αναστέλλει την εμφάνιση της νόσου. Ειδικότερα παρατηρήθηκε ότι ύστερα από ένα χρόνο αγωγής με τριπλή αντιρετροϊκή θεραπεία τα επίπεδα του ιού μειώθηκαν σε μη ανιχνεύσιμα επίπεδα¹¹. Η HIV λοίμωξη αποτελεί πλέον ένα νόσημα του οποίου η έγκαιρη διάγνωση και η άμεση θεραπευτική παρέμβαση καθυστερεί την εκδήλωση του AIDS παρέχοντας ποιότητα ζωής. Το έγκαιρα εξαρτάται από την ανοσολογική κατάσταση του ασθενή και από το ιϊκό φορτίο.

Για την προφύλαξη βασική γραμμή των νοσηλευτών, νοσηλευτριών, σπουδαστών και του άλλου υγειονομικού προσωπικού είναι η εφαρμογή ίδιας προληπτικής φροντίδας για όλους τους αρρώστους ανεξάρτητα από την αρρώστια τους. Όλοι οι άρρωστοι πρέπει να θεωρούνται ως μολυσμένοι, οπότε ο χειρισμός του αίματος και των σωματικών υγρών θα γίνεται σύμφωνα με τους παρακάτω κανόνες προληπτικής φροντίδας:

1. Αποφυγή κάθε άμεσης επαφής του δέρματος και των βλεννογόνων με αίμα ή άλλα σωματικά υγρά και βιολογικά υλικά οποιο-

δήποτε αρρώστου. Όταν προβλέπεται τέτοια επαφή χρησιμοποιούνται προστατευτική μπλούζα ή και αδιάβροχη ποδιά, γάντια, μάσκα και προστατευτικά γυαλιά. Αυτά πρέπει να αλλάζουν μετά από κάθε χρήση.

2. Συχνή και σχολαστική πλύση των χεριών και ιδιαίτερα μετά τη νοσηλεία.

3. Τα χέρια πρέπει να προστατεύονται από τραυματισμούς και τσιμπήματα με μαχαιρίδια, αιχμηρά εργαλεία ή βελόνες συριγγών μετά την ένεση. Μετά τη χρήση οι βελόνες δεν λυγίζονται, ούτε τοποθετούνται πάλι στη θήκη τους γιατί υπάρχει κίνδυνος να συμβεί κάποιο τυχαίο τσίμπημα. Αντιθέτως συσκευάζονται όλες σε αδιάτρητο δοχείο με το οποίο μεταφέρονται για ασφαλή αχρήστευση.

4. Χρήση νοσηλευτικού και ιατρικού υλικού μιας χρήσεως εάν είναι διαθέσιμο.

5. Προσεκτική ασφάλιση των εργαστηριακών δειγμάτων.

6. Δε θα πρέπει να γίνεται περισυλλογή σπασμένων γυάλινων ειδών νοσηλείας.

7. Επιφάνειες που ρυπάνθηκαν από αίμα και άλλα βιολογικά υγρά αρρώστων καθαρίζονται και απολυμαίνονται με διάλυμα χλωρίνης 1:10.

8. Οι έγκυες νοσηλεύτριες όταν είναι δυνατόν δεν πρέπει να νοσηλεύουν αρρώστους με AIDS.

Η χρήση των μέτρων προφύλαξης για το AIDS είναι αναγκαία τόσο στον επαγγελματικό χώρο όσο και την προσωπική ζωή^{18,19,20}. Αποτελεί σημείο προβληματισμού το γεγονός ότι μόνο το 49% των σπουδαστών του δείγματος χρησιμοποιεί πάντοτε προφυλακτικό κατά τη σεξουαλική επαφή.

Παρά τα ελλιπή μέτρα προφύλαξης ο βαθμός προκατάληψης είναι αρκετά υψηλός, κυρίως λόγω άγνοιας. Γι'αυτό και ένα 24% θα αρνούσαν, αν μπορούσε, νοσηλεία σε άτομα με AIDS, ένα 52% δηλώνει αναποφάσιστο και μεγάλο ποσοστό του δείγματος (43%) προτείνει την, με κάποιο τρόπο, περιθωριοποίηση σπουδαστών με AIDS.

Όλοι οι εργαζόμενοι στα επαγγέλματα υγείας οφείλουν να ενημερωθούν όσο γίνεται

περισσότερο για ότι είναι γνωστό μέχρι σήμερα για το AIDS, παρακολουθώντας ταυτόχρονα και τις εξελίξεις^{21,22}. Η επίκληση άγνοιας δεν αποτελεί ελαφρυντικό για απαλλαγή από τις υποχρεώσεις. Η ενημέρωση των λειτουργών υγείας πρέπει να είναι ο πρωταρχικός στόχος, αφού σε αυτούς θα απευθυνθεί το κοινό για περισσότερες πληροφορίες²³. Κατευθυντήριες γραμμές πρέπει να αποτελέσουν οι παρακάτω παράμετροι^{24,25}:

- Πρόληψη διαμέσου ενημέρωσης
- Διαμόρφωση νοοτροπίας και συμπεριφοράς
- Όχι πανικός AIDS
- Πρόληψη - Προφύλαξη
- Τρόποι μετάδοσης
- Όχι απόρριψη

Κλείνοντας παραθέτουμε το εξής: Στο Κόκομο της Ιντιάνα στην Αμερική ο Ryan White δεν ήταν κοινωνικά αποδεκτός. Δεν ήταν ούτε ομοφυλόφιλος, ούτε ναρκομανής, ούτε μαύρος. Ήταν αιμορροφιλικός. Είχε AIDS. Πήρε τον ιό από το αίμα και τα προϊόντα του αίματος τα απαραίτητα για την επιβίωσή του. Η μεγάλη του μάχη, που τον έκανε εθνικό ήρωα, ήταν να γίνει κοινωνικά αποδεκτός, να του φέρονται όπως σε κάθε αγόρι της ηλικίας του, να πηγαίνει σχολείο, να έχει την ελευθερία να φεύγει από το σπίτι και να πηγαίνει βόλτα χωρίς να γίνεται περίγελος. Υπέφερε από τις προσβολές, τα ψέματα και την μικροπρέπεια των συμμαθητών του και των γονιών τους. Τον κοροΐδευαν, τον κατηγορούσαν ότι τους έφτυνε για να τους μεταδώσει τον ιό και άλλες παρόμοιες επινοήσεις της φαντασίας τους. Ο Ryan όμως έλεγε πως κατανοούσε αυτή τους τη μεροληψία ως απάντηση φόβου και αμάθειας. Η μικρή ζωή του Ryan αποτέλεσε το προφίλ ενός ανθρώπου με θάρρος και κατανόηση. Έτσι ο Ryan, όπως και πολλοί άνθρωποι με AIDS, προσπάθησε να αλλάξει τη λανθασμένη άποψη της κοινωνίας για το πώς ο ιός μεταδίδεται. Μια μέρα στην ηλικία των 16 ετών, καθώς ο Ryan μιλούσε σε κάτι μαθητές στη Nebraska κάποιο αγόρι τον ρώτησε πώς αισθάνεται γνωρίζοντας ότι θα πεθάνει. Ο Ryan αναδεικνύοντας την ωριμότητά του που τον έκανε αγαπητό σε όλους, απάντησε:

«Το πώς ζεις τη ζωή σου είναι που μετράει». Ο Ryan White, ο ήρωας της επιδημίας του AIDS πέθανε στις 7.11 το πρωί, 8 Απριλίου το 1990. Ήταν μόλις 18 ετών²⁶.

E. THEODOSOPOYLOY, I. PAPATHANASIOY, E. KOTROTSIOY, G. TZAVELAS, T. KOYKOYLAKI, K. MAKRIDOY. Knowledge, views and attitudes on AIDS, of nursing students from T.E.I. Larissa. AIDS has been characterized as the plague of the century and it is one of the most important diseases that will keep health professionals busy in the 21st century. That's why Nurses, doctors and other health scientists should be prepared to face the needs, which arise from this new disease.

The main goal of this survey is to assess:

- 1) The knowledge about AIDS of the future health professionals, who graduate from T.E.I. (Technological Educational Institute) of Larissa
- 2) The attitude and prejudice against people with AIDS.

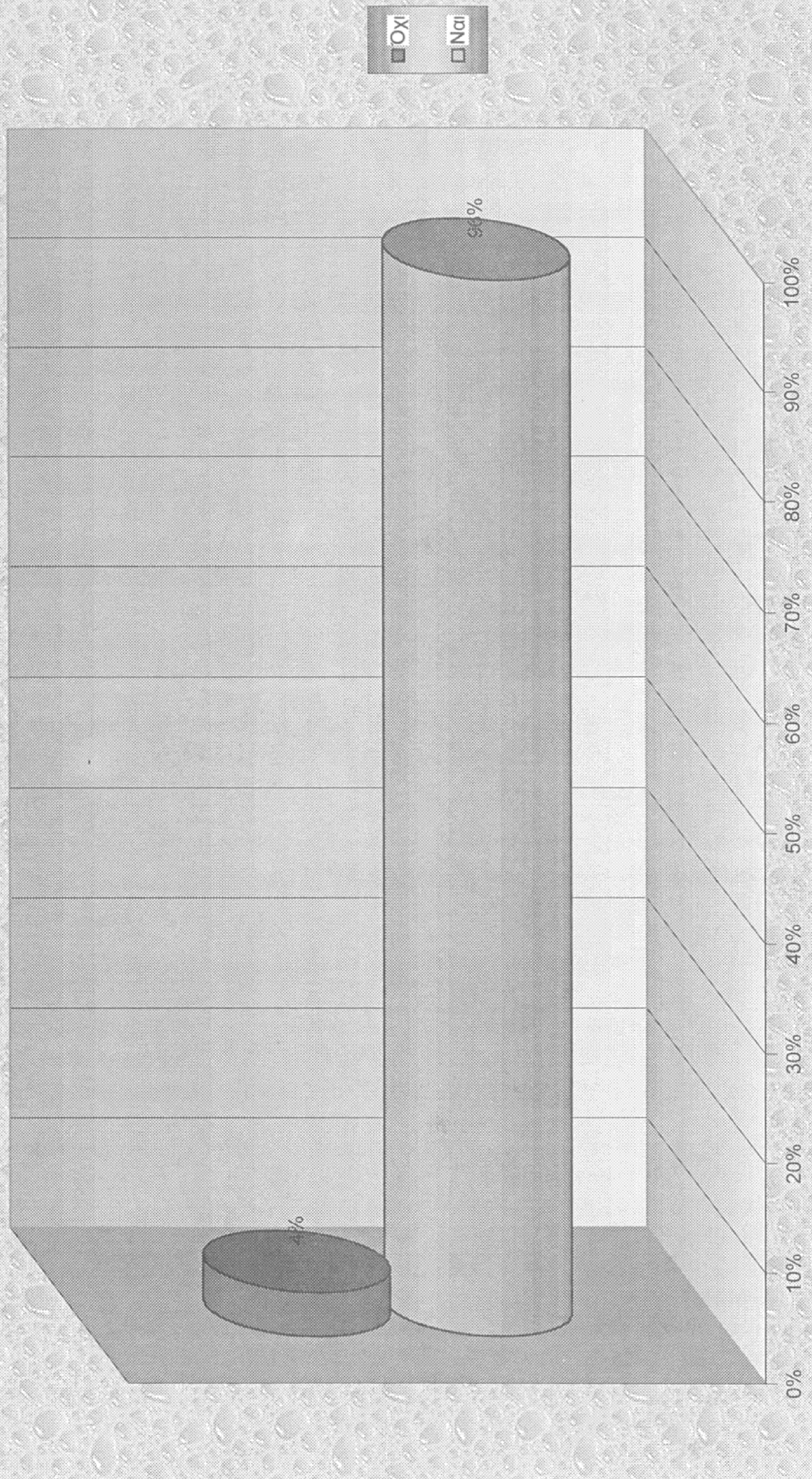
Material and methods: The sample was 200 nursing students of T.E.I.- Larissa, of all semesters, aged between 18 to 29. A questionnaire of closed (bisection and multiple choice) questions was used as a measure instrument. The research took place from October 1998 to January 1999.

Results: Most of the students state that they have been informed about AIDS (96%) but only 42,7% answered that one of the informing sources was T.E.I. 14% believes that AIDS is transmitted through mosquitoes, 24% would refuse to take care of people with AIDS, if they were given the choice to refuse. Finally, only 49% of the sample always use protection during sex.

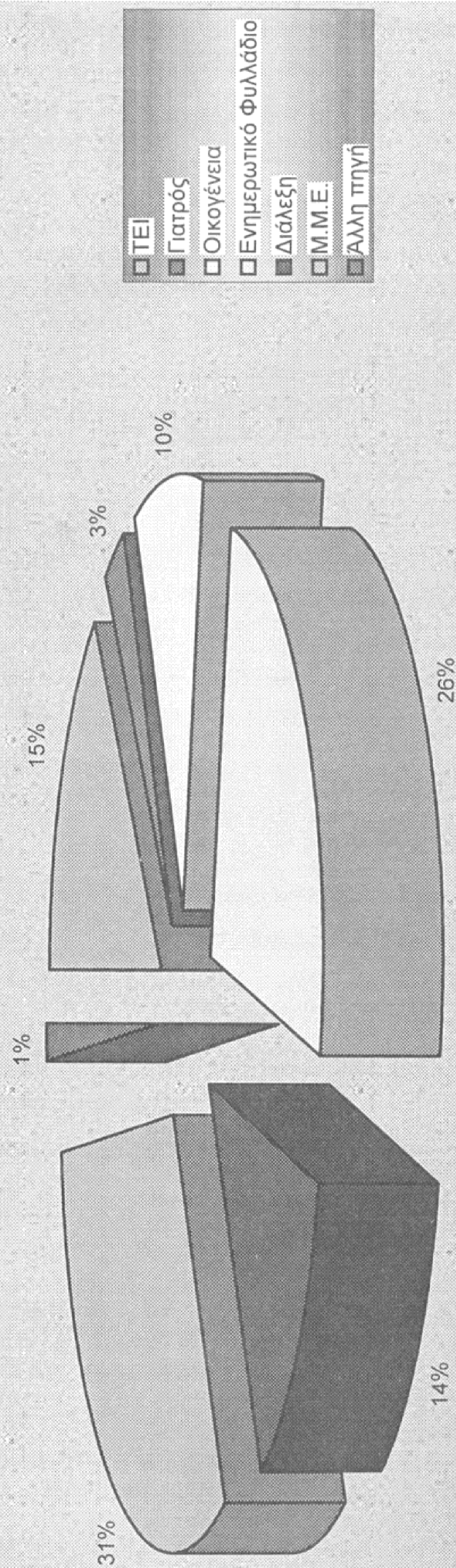
Conclusion: The survey shows that although future health professionals declare awareness of HIV-virus, the level of knowledge is insufficient and the degree of prejudice is high enough. **Nosileftiki 3: 260-276, 1999.**

Key word: AIDS, Students knowledge, Students attitude, T.E.I. Larissa

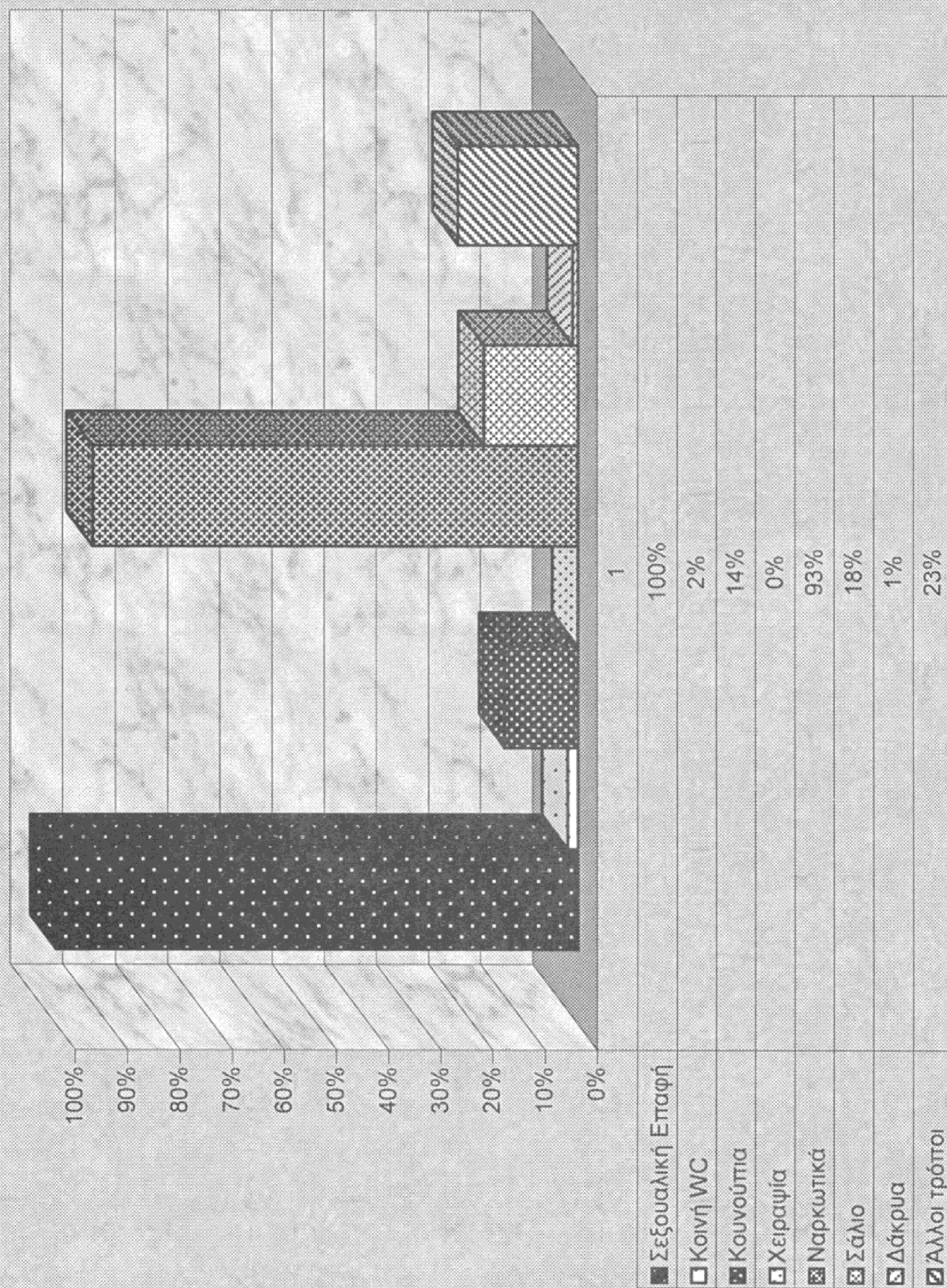
Γράφημα 1. Αναλογία των σπουδαστών του δείγματος που έχουν ενημερωθεί για το AIDS

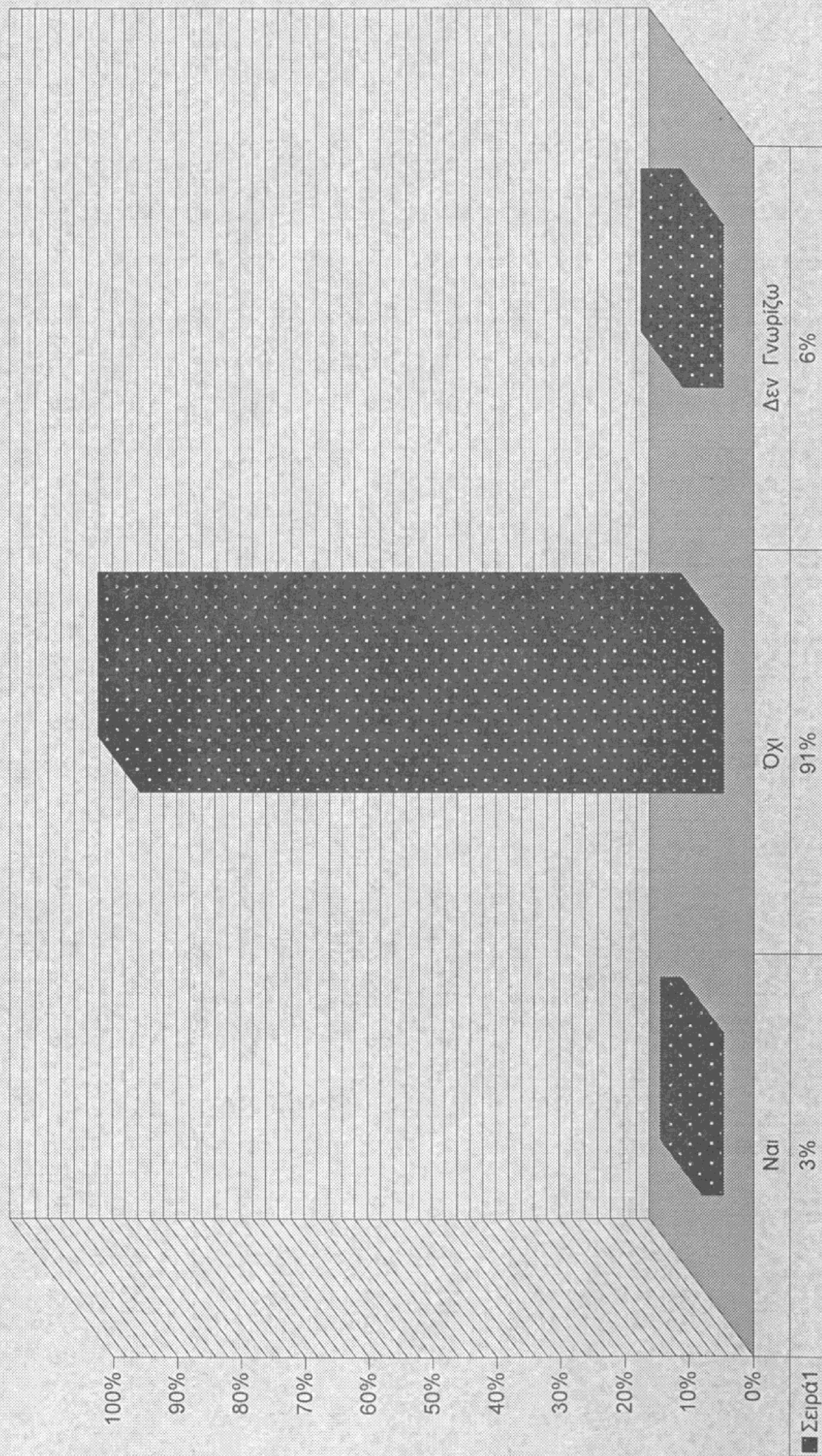
Γράφημα 2. Αναλογία σπουδαστών του δείγματος με βάση τις πηγές ενημέρωσής τους για τον ιό του AIDS

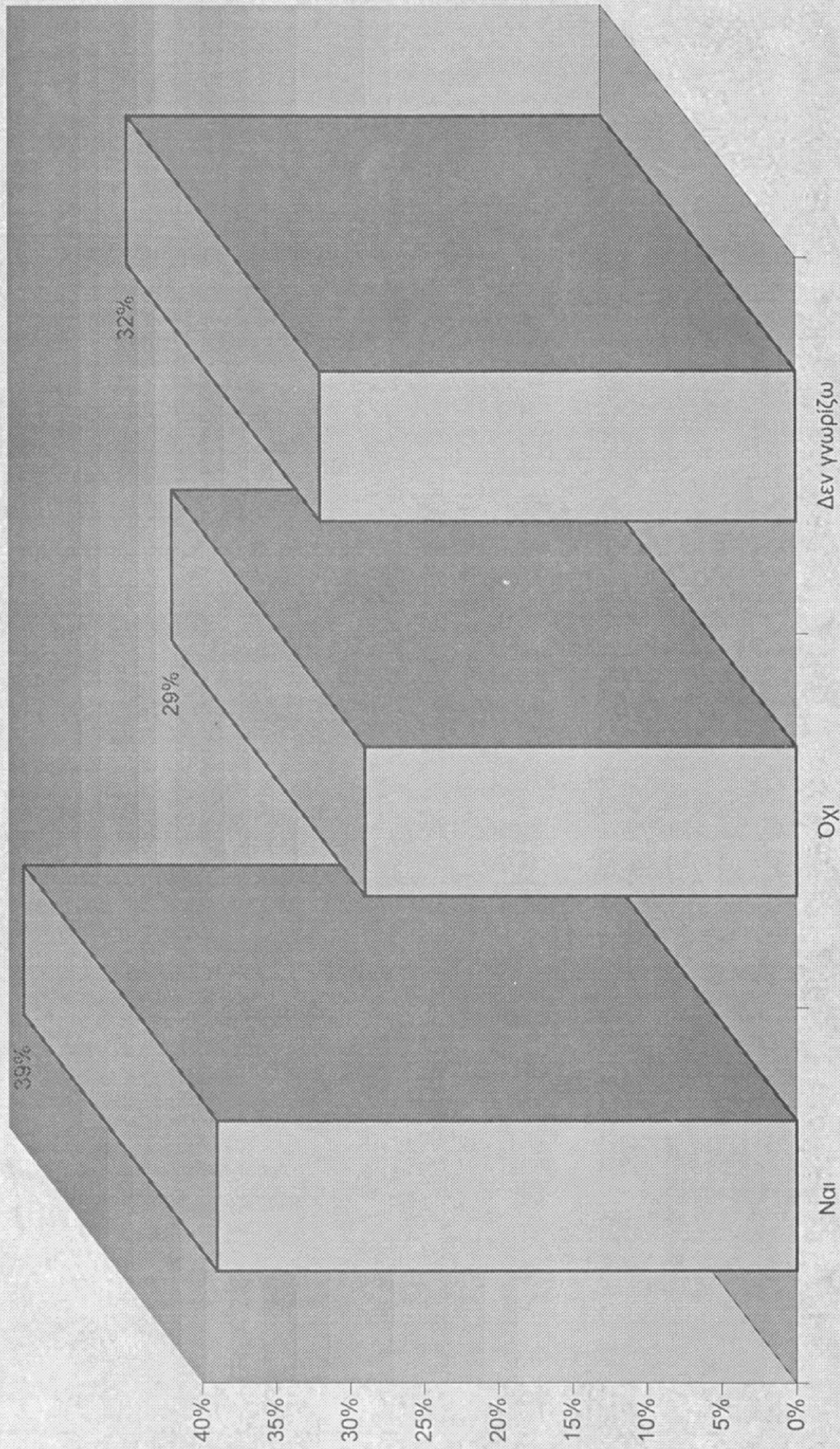
Γράφημα 3. Πώς κατά τη γνώμη των σπουδαστών του δείγματος μεταδίδεται το AIDS

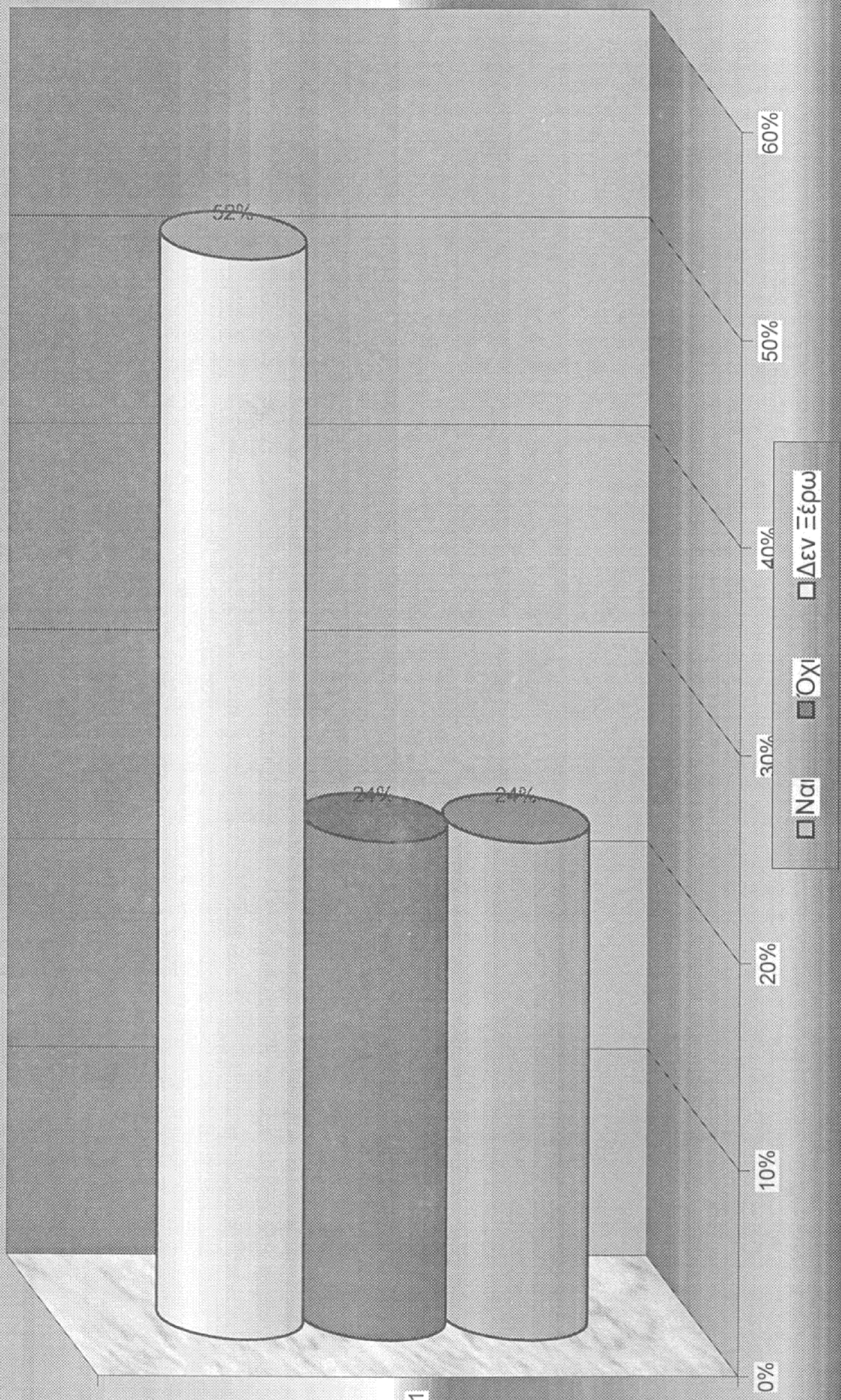
Γράφημα 4. Απαντήσεις των σπουδαστών του δείγματος στην ερώτησήπου αν υπάρχει ή όχι θεραπεία για το AIDS

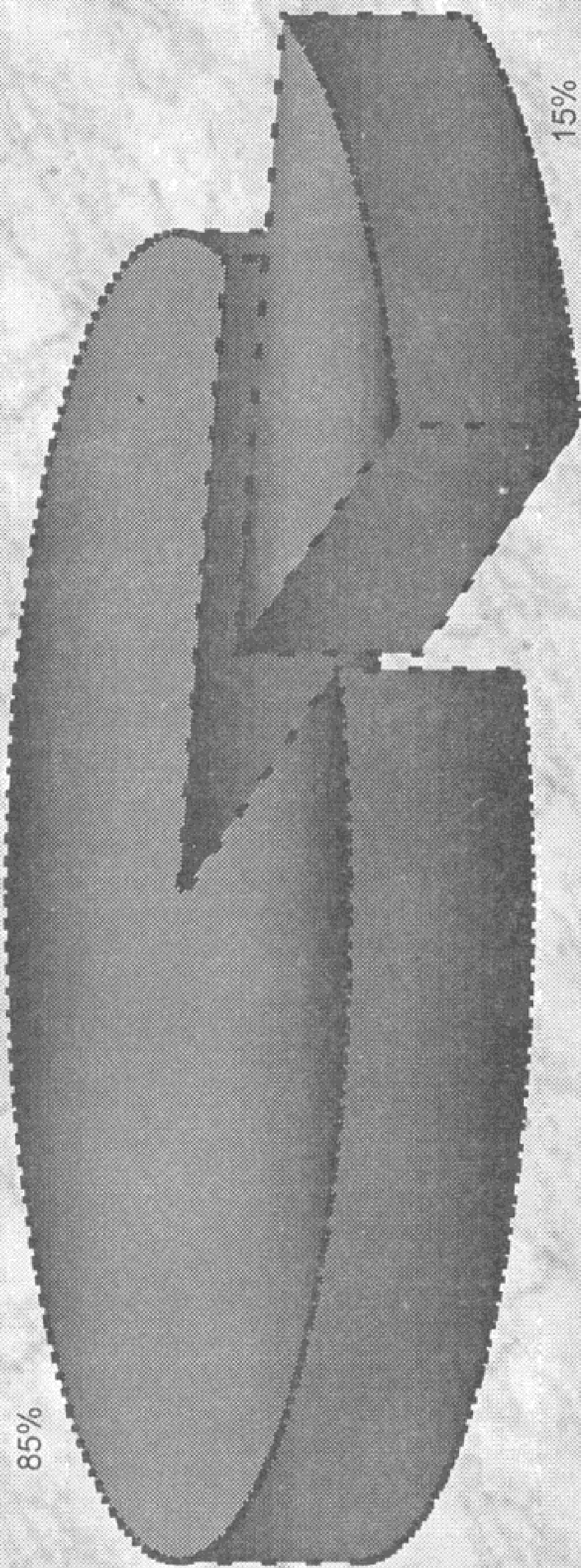
Γράφημα 5. Απαντήσεις των σπουδαστών του δείγματος στην ερώτηση αν ο ιός του AIDS είναι ευπαθής στο εξωτερικό περιβάλλον

Γράφημα 6. Αναλογία των σπουδαστών του δείγματος που θα αρνούνταν τη νοσηλεία ατόμων με AIDS

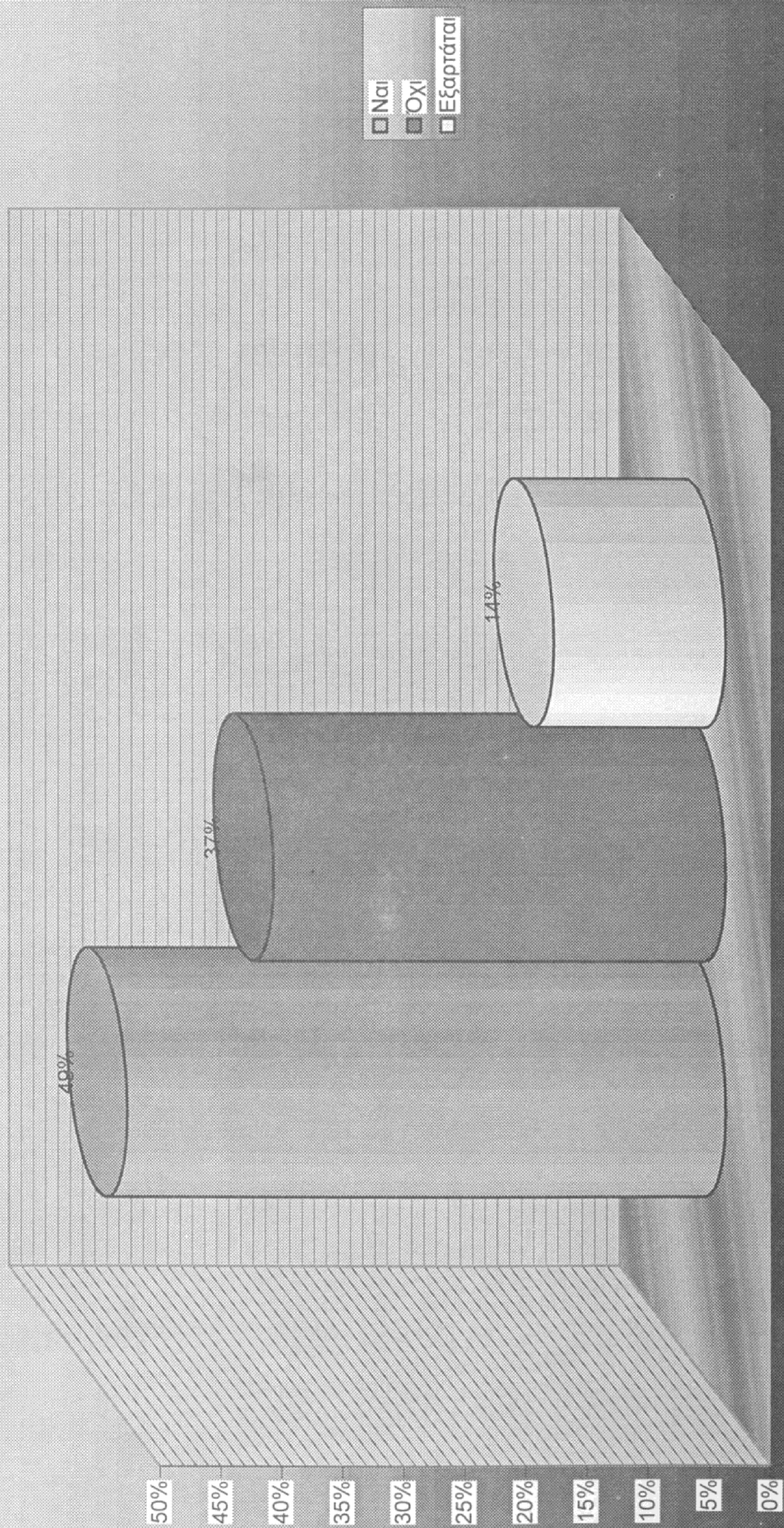

Γράφημα 7. Ποσοστό των σπουδαστών του δείγματος που κατά την εξάσκησή τους στο νοσοκομείο χρησιμοποιούν πάντοτε τα μέτρα προφύλαξης κατά του AIDS

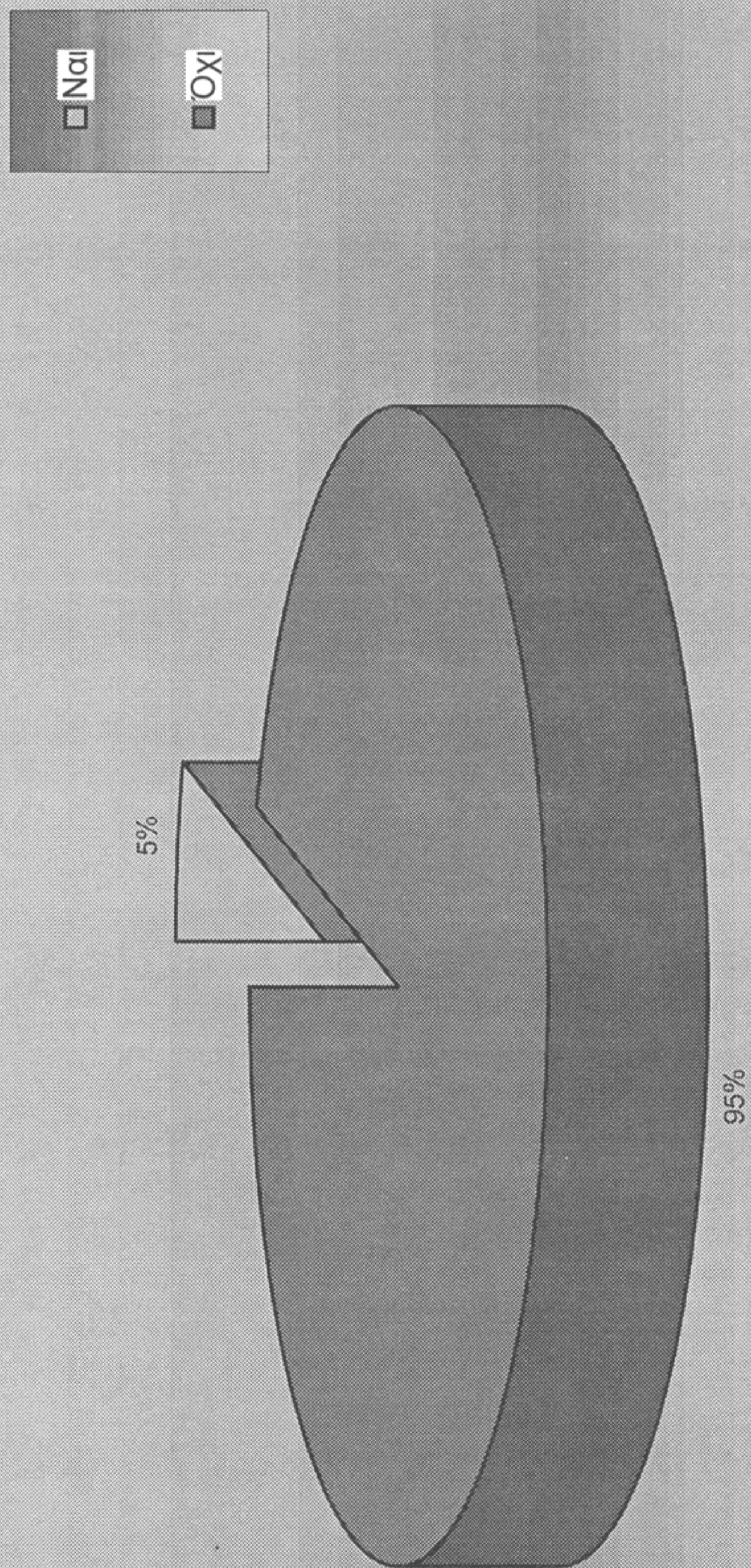

Ναι
Όχι

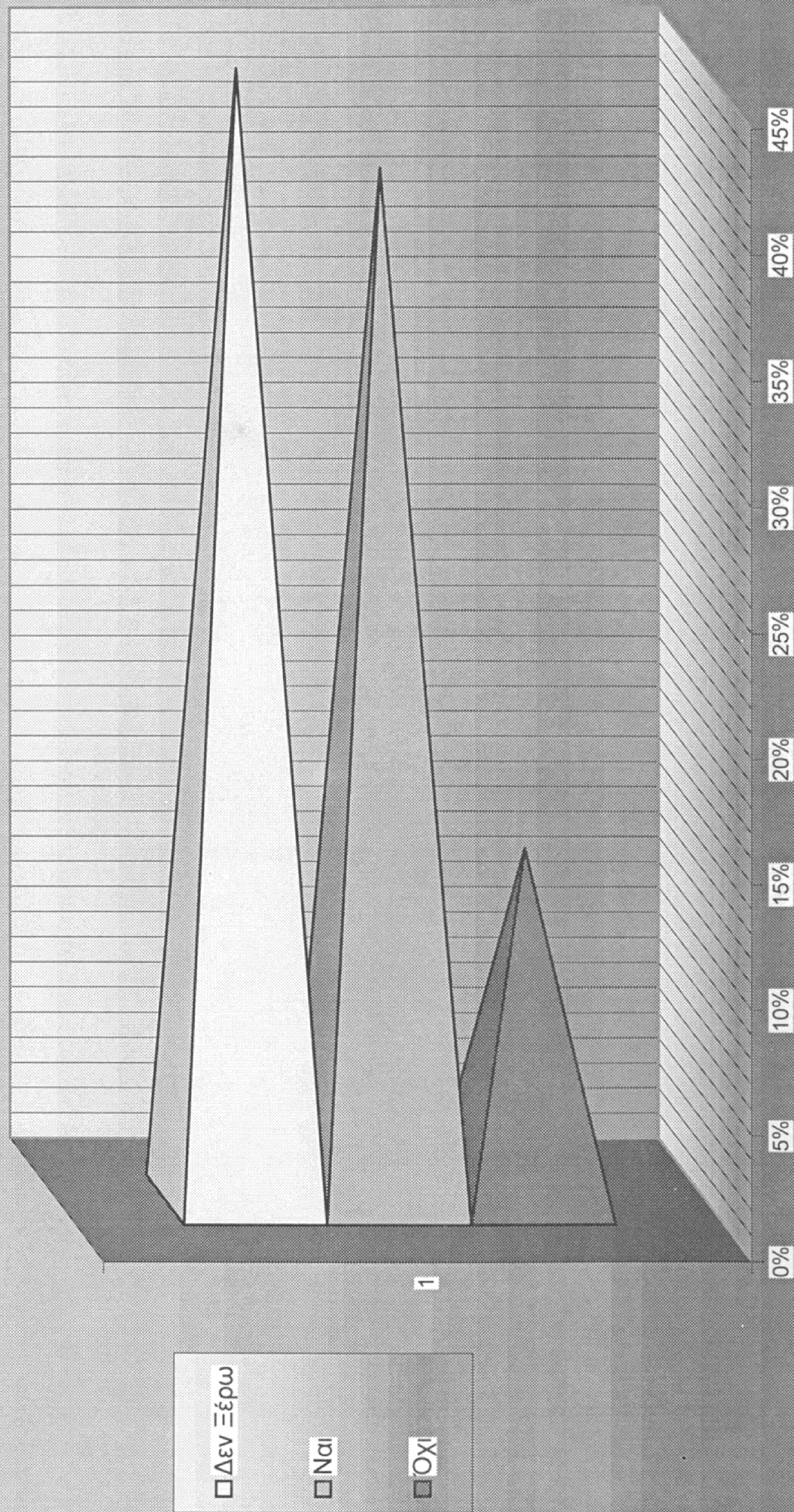
Γράφημα 8. Ποσοστό των σπουδαστών του δείγματος που χρησιμοποιούν πάντοτε προφυλακτικό κατά τη σεξουαλική επαφή

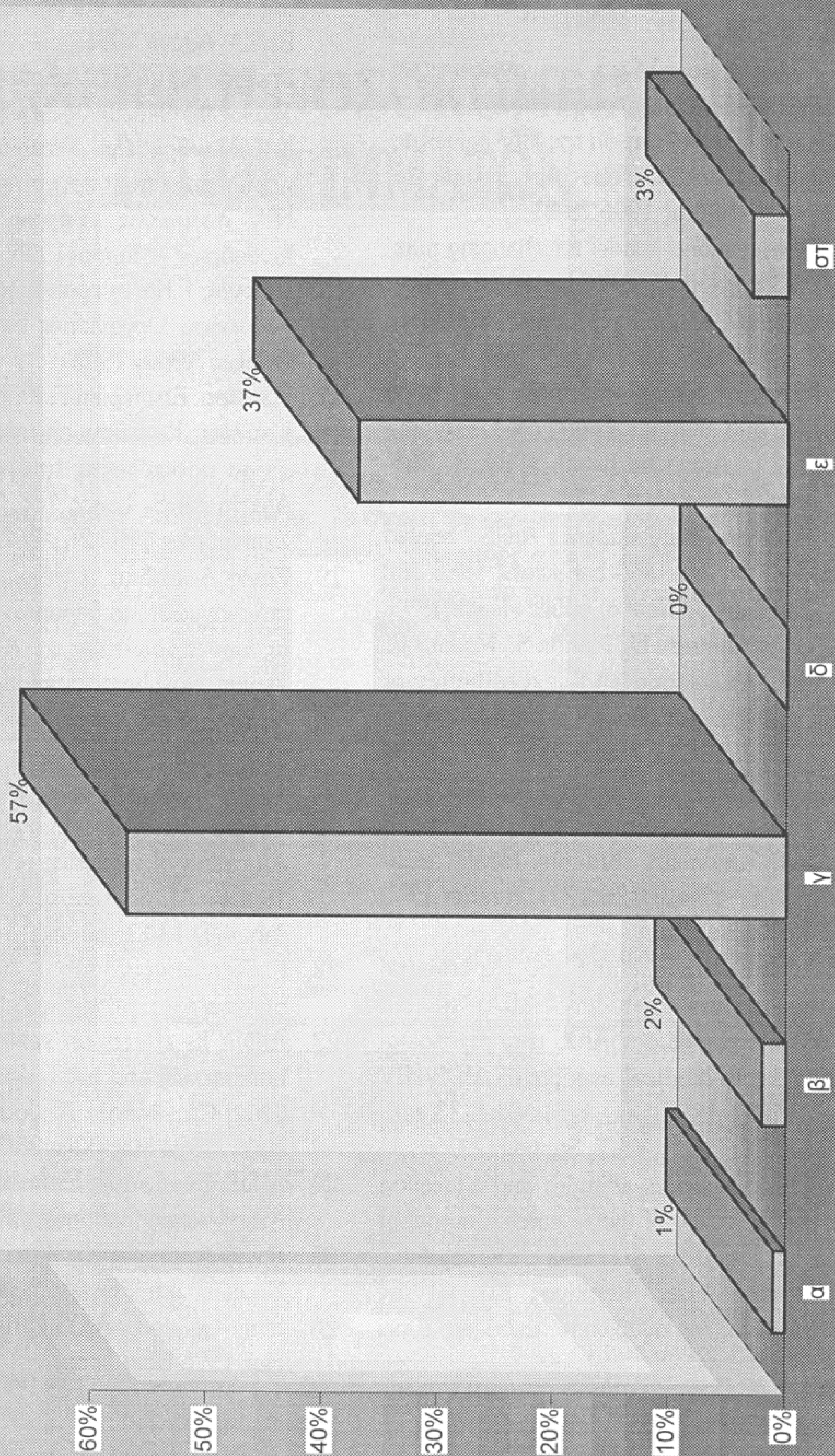
Γράφημα 9. Αναλογία των σπουδαστών του δείγματος που έχουν γνωρίσει άτομα με AIDS

Γράφημα 10. Ποσοστό των σπουδαστών του δείγματος που θα άλλαζε τον ερωτικό του σύντροφο αν μάθαινε ότι αυτός έχει AIDS

Γράφημα 11. Συμπεριφορά των σπουδαστών του δείγματος σε περίπτωση που μάθουν ότι κάποιος από τους συμφοιτητές τους έγινε φορέας του AIDS

Βιβλιογραφία

1. Κοκκέβη Α., Αλεβίζου Σ., Αρβανίτης Ι., Λιάππας Ι., Στεφανής Κ., AIDS και τοξικομανία. Η συμπεριφορά και οι στάσεις στη μετάδοση της λοίμωξης. Ιατρική. Τόμος 58. Τεύχος 4ο Ιούλιος:43-51.
2. AIDS. Αλήθειες και πλάνες. Υπουργείο υγείας, πρόνοιας και κοινωνικών ασφαλίσεων.
3. Α.Η. Γκίκας. Κλινικά σημεία της HIV λοίμωξης. Ελληνικά αρχεία AIDS Τόμος 4ος, Τεύχος 1ο. Ιανουάριος - Μάρτιος 1996:79-81.
4. A psychoeducational model for changing nurses' AIDS knowledge, attitudes and practice. The journal of Continuing Education in Nursing 1991 22(6) 237-244.
5. The efficacy of educational movies on AIDS knowledge and attitudes among college students. Journal of American health 1989: 37,261-265. Gillian A., Seftzer R.
6. Changes in University student's AIDS - related knowledge, attitudes and behaviors, 1988 and 1992. Canadian Journal of public Health 1993: 84,275-278. Ramsum D., Marion S., Mathius R.
7. HIV/AIDS knowledge and sexual behavior among high school students. Family planning perspective 1990: 22, 252-255. Anderson JE., Kann L., Holtran D., Arby S., Truman B., Koble L.
8. AIDS knowledge, attitudes and behavior: a study with university students. Health Education 1988: 47(40: 125-127). Reader EG., Carter RP., Crawford A.
9. Effect of didactic teaching and experiential learning on nursing students AIDS- related knowledge and attitudes. AIDS care-psychological and socio-medical aspects of AIDS/HIV (AIDS-CARE) 1996 Oct.: 8(5):601-8(33 ref). Stieruborg M., Zaldivar SB., Santiago EG.
10. HIV/AIDS knowledge, attitudes and education of nurses: a review of the research. Journal of clinical Nursing 1995: 4(1),13-21. Tierney AJ.
11. Gallo Robert. AIDS - Καρκίνος. Κυνηγώντας τους ρετροϊούς του ανθρώπου. Εκδόσεις Zynel 1997.
12. Παπαευαγγέλου Γ., Καλλίνικος γ., AIDS: Διεθνή Επιστημονικά Δεδομένα Ελληνική Εμπειρία. Ιατρικές εκδόσεις Λίτσας. Αθήνα 1986.
13. Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας - Εθνικό Κέντρο Αναφοράς AIDS. Συμβουλευτική για την HIV λοίμωξη και νόσο. Οδηγίες. Εκδόσεις ΒΗΤΑ. Αθήνα 1991.
14. Κουκίου Κ., Ελληνικά Αρχεία AIDS. Τόμος 3ος. Τεύχος 4ο Οκτώβριος-Δεκέμβριος 1995: 417.
15. Κ.Κ. Μανδραβέλη- Χατζηκώστα. Εξελίξεις και προβλήματα στην εργαστηριακή διάγνωση της HIV λοίμωξης. Τόμος 3ος Τεύχος 1ο. Ιανουάριος - Μάρτιος 1995: 19-21.
16. Ιωάννης Γ.Καλογερόπουλος. Φυσιολογία του ανθρώπου. Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων Αθήνα 1995.
17. Harrison. Εσωτερική Παθολογία. Τόμος 1ος.
18. Κουκίου Κ. Επαγγελματικός κίνδυνος και μέτρα προφύλαξης από τον HIV. Ελληνικά Αρχεία AIDS. Τόμος 1ος. Τεύχος 3ο. Ιούλιος-Σεπτέμβριος 1994:261-262.
19. Ραγιά Αφροδίτη. Συμβολή της νοσηλευτικής στη διάγνωση, τη θεραπεία και την αγωγή υγείας των αρρώστων με AIDS. Επιθεώρηση Υγείας. Νοέμβριος-Δεκέμβριος 1989: 13-16.
20. Ι.Δ.Στρατηγός. Ενημέρωση του γενικού πληθυσμού. Ελληνικά Αρχεία AIDS. Τόμος 4ος. Τεύχος 1ο. Ιανουάριος - Μάρτιος 1996:14-15.
21. Review: HIV/AIDS knowledge, attitudes and education of nurses: a review of the research. Tietney AJ. Journal of Clinical Nursing 1995 Jan.:4(1) 13-21 (56 ref)
22. Γ. Παπαευαγγέλου - Ι. Λάσκαρης. AIDS και οδοντιατρική. Εκδόσεις ΖΗΤΑ. Απρίλιος 1988.
23. AIDS: Its effects on sexual practices among homosexual and heterosexual college students. Chug CL., Moore A. Journal of health education 1994 May-June 25(3) 154-160.
24. AIDS Σύνδρομο Επίκτητης Ανοσολογικής Ανεπάρκειας. Εκδόσεις ΔΟΜΙΚΗ.
25. Ραγιά Αφροδίτη Χ., Ψυχιατρική Νοσηλευτική. Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας. Αθήνα 1993.
26. Stine Gerald I., AIDS UPDATE 1996. Prentice Hall 1996 New Jersey.